

Onderwerp **Proef Digitale Identiteit**
Steller **Nephtis Brandsma**

De leden van de raad van de gemeente Groningen
te
GRONINGEN

Telefoon **8649**
Datum **07-10-2020**

Bijlage(n) **0**

Kenmerk

Geachte heer, mevrouw,

Met deze brief informeren we uw Raad over het doel en de inhoud van de samenwerking met het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) omtrent de aanstaande proef Digitale Identiteit. Binnen deze proef wordt gezichtsherkenning gebruikt. Het College herkent dit als een onderwerp waar nog veel maatschappelijk debat over wordt gevoerd en vindt het daarom belangrijk hier open en transparant over te zijn. In deze brief leggen we uit hoe wij hier mee om gaan.

Digitale Identiteit: Een belangrijk thema voor digitale dienstverlening

Met het programma Virtueel Groningen zetten we ons met verschillende innovatieve projecten in voor een betere digitale dienstverlening. Steeds meer zaken kunnen (volledig) online geregeld worden, ook belangrijke dienstverleningsprocessen van de overheid. We zien dat online *verificatie* daarbij steeds belangrijker wordt: ben jij echt wie je zegt te zijn? Fraude en misbruik zijn immers een risico wanneer zaken online geregeld worden. Om als gemeente Groningen een betrouwbare en veilige dienstverlener te blijven kijken we verder dan DigiD.

De (concept) Wet digitale overheid creëert voorwaarden voor eenvoudige, veilige en betrouwbare toegang van burgers en ondernemers tot elektronische dienstverlening van publieke dienstverleners.¹ Deze wet maakt de weg vrij voor de ontwikkeling van nieuwe identiteitsapps met de status en het vertrouwen van het paspoort. Zo'n identiteitsapp kan gebruikt worden om een identiteit te bewijzen, maar ook om een leeftijd te verifiëren (bijv. bij webshops die alcohol verkopen). Een dergelijke app heeft dus ook potentie voor verschillende toepassingen binnen publieke dienstverlening. Denk bijvoorbeeld aan het volledig digitaal aanvragen van producten en diensten.

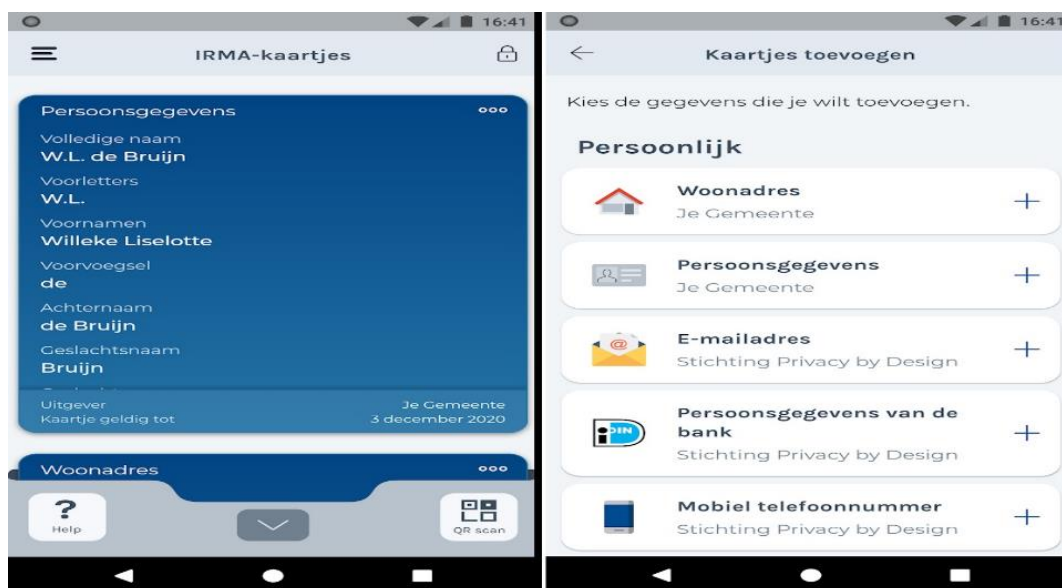
Wat gaan we doen?

We gaan experimenteren met identiteitsapps. Op verzoek van BZK testen we de app: eNina. Deze app is ontstaan vanuit de wens van BZK om toe te werken naar een 'bronidentiteit'. Dit is een digitaal basispaspoort, onder direct beheer van het Rijk. Het is belangrijk dat de gegevens in dit basispaspoort kloppen. Daarom is een 'verificatieproces' nodig: een proces

¹ <https://www.digitaleoverheid.nl/overzicht-van-alle-onderwerpen/wetgeving/wet-digitale-overheid/>

waarin wordt bevestigd dat iemand ook is wie hij zegt te zijn. Bij eNina vindt verificatie plaats via gezichtsherkenningstechniek. De app scant, via de smartphone, het gezicht van een inwoner en vergelijkt deze met de bekende pasfoto uit het reisdocument. Op basis van een match met de pasfoto uit het reisdocument worden de brongegevens zoals in de ‘Basisregistratie Personen’ (BRP) bekend, opgehaald.² Deze set van geverifieerde gegevens functioneert vervolgens als de digitale variant van een uittreksel en is beschikbaar om te delen met privacy vriendelijke identiteitsapps uit de markt.

Een beschikbare marktoplossing is de open source app IRMA. IRMA is voortgekomen uit een initiatief vanuit de Radboud Universiteit en de stichting *Privacy by Design*. Ook deze app maakt onderdeel uit van de proef. De app werkt als een soort digitale kluis voor persoonsgegevens, waarbij de gebruiker zelf bepaalt welke gegevens hij of zij in de kluis stopt. De gegevens staan uitsluitend lokaal opgeslagen bij de inwoner op de telefoon en niet bij een derde partij in de cloud. In het geval van de proef stopt de inwoner zijn identiteitsgegevens uit de BRP in de kluis, door deze op te halen uit eNina. De gebruiker bepaalt vervolgens zelf welke gegevens hij of zij gebruikt en toont. Bijvoorbeeld: IRMA kan bevestigen dat je ouder bent dan 18 zonder daarvoor de geboortedatum en irrelevante persoonsgegevens te delen. De app deelt dus het minimum aan nodige gegevens. Zo kan een gebruiker zich veilig verifiëren of identificeren. In de aankomende Wet Digitale Overheid wordt geregeld dat marktpartijen het digitale uittreksel, de brongegevens, mogen gebruiken.

Afbeelding 1: De digitale kluis van IRMA

Hoe ziet de Groningse proef eruit?

Begin november willen we een ééndaagse pilot doen met maximaal 30 inwoners – waaronder een aantal inwoners die moeite hebben met lezen. Deelname is volledig vrijwillig. We zijn geïnteresseerd in A) hoe inwoners het privacy aspect waarderen B) wat inwoners vinden van een digitale identiteit en C) hoe gebruiksvriendelijk de apps door inwoners worden ervaren. Inwoners verifiëren hun identiteit via eNina en gebruiken vervolgens IRMA om geverifieerd in te loggen op een testomgeving.

Afsluitend wordt aan de hand van een digitaal evaluatieformulier en een open gesprek naar de ervaring van de inwoner gevraagd. Een zestal andere gemeenten hebben een soortgelijke proef

² <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/privacy-en-persoonsgegevens/vraag-en-antwoord/gegevens-basisadministratie-persoon>

gedaan of hebben deze gepland. Door met testversies van de apps te werken is het toegestaan om de proef zoals omschreven uit te voeren, ondanks het nog ontbreken van een wettelijk kader.

Het maatschappelijke debat

Wij zien de ontwikkelingen en de kansen rondom digitale identiteit. Tegelijkertijd zijn er nog veel vragen. De proef kan als gevoelig worden gezien omdat eNina gebruik maakt van gezichtsherkenning. Dit is een controversiële technologie, zeker wanneer ze wordt gebruikt door een overheid. Wij vinden het belangrijk om het maatschappelijke debat hierover met uw Raad en onze inwoners te voeren. Deelname aan de proef stelt ons in de gelegenheid om de discussie te voeren en te faciliteren. De bezwaren zijn grofweg in twee categorieën te verdelen: *effectiviteit* en *wenselijkheid*.

De *effectiviteit* van gezichtsherkenning staat ter discussie omdat uit onderzoek blijkt dat bepaalde gezichtstypen significant slechter herkend worden. Gezichten van witte mannen worden het beste herkend, die van vrouwen en niet-witte mensen slechter. Er wordt vaak op gewezen dat dit mogelijk discriminatie in de hand werkt of versterkt. De techniek is dus mogelijk (nog) niet neutraal en effectief genoeg om voor publieke dienstverlening gebruikt te worden. Immers moeten we als overheid ál onze inwoners op gelijke wijze kunnen helpen.

Daarnaast staat de *wenselijkheid* van gezichtsherkenning ter discussie. Het kan, maar moeten we het ook willen? Dat is een politieke en maatschappelijke vraag, die erg actueel is. De EU heeft bijvoorbeeld een vijfjarig verbod op gezichtsherkenning in de publieke ruimte overwogen en Google weigert de technologie überhaupt te verkopen aan klanten uit angst voor misbruik. Tegelijkertijd is er interesse vanuit de politie om de techniek juist wel te gebruiken en ziet staatssecretaris Knops toegevoegde waarde voor de overheidsdienstverlening. Een zorgvuldige discussie over de inzet van deze technologie is belangrijk, want wanneer dergelijke technologieën eenmaal geïmplementeerd zijn, zijn ze vaak moeilijk te ontmantelen.

De gemeente Groningen heeft nog geen standpunt ingenomen in deze maatschappelijke discussie. De app eNina valt onder de verantwoordelijkheid van BZK. Wij zien wel het belang van een goede maatschappelijke discussie over dergelijke technologische innovaties. Door mee te doen met de proef kunnen we hier naar kijken, en stelt het ons in staat het debat hierover te faciliteren. Ook peilen we op kleine schaal hoe onze inwoners dergelijke technologie ervaren, zonder nu een standpunt in te hoeven nemen. We hechten er aan hier transparant en open over te zijn. De proef zal worden voorzien van een evaluatie die met uw Raad gedeeld zal worden.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende geïnformeerd te hebben.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

burgemeester,
Koen Schuiling

secretaris,
Christien Bronda

Deze brief is elektronisch aangemaakt en daarom niet ondertekend.